

УДК 657.424

*T.F. Plahtiy, Ph.D., Assistant professor
Vinnytsia National Agrarian University*

ACCOUNTING FOR TRANSACTIONS IN FINANCIAL INVESTMENTS

Abstract. The paper established the following procedure for accounting for financial investments: the establishment of facilities accounting for financial investments; measurement of financial investments for admission to the balance on the balance sheet date and at the cancellation of the balance sheet; documenting transactions with financial investments; reflected in the records of accounting transactions in financial investments; formation about financial investments in the financial statements.

The author has proposed the construction of analytical accounting of long-term financial investment in the company, which will make positive changes that are in the unification of legal assets for state regulation of securities and accounting laws, will provide a good and reliable information in the context of accounting objects that belong under to the legislation of the long-term financial investment.

Submitted methodological principles of recording transactions in financial investment by summarizing the information model the evaluation, documentary display, disclosure of the records keeping and reporting agricultural enterprise.

It is proposed to amend the legislation on accounting in terms of disclosure of the concept of «financial investment» for the purposes of accounting. Since the definition of the object records to clearly understand the need to refer to a financial investment.

Keywords: accounting, investment, financial investments, equity securities, debt securities, stocks, bonds, savings certificates

*Т.Ф. Плахтій, к.е.н, доцент кафедри організації обліку та звітності
Вінницький національний аграрний університет*

ПОРЯДОК ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ

В статті розкрито методичні засади відображення в обліку операцій з фінансовими інвестиціями шляхом узагальнення інформаційної моделі в частині оцінки, документального відображення, розкриття інформації в реєстрах обліку та звітності сільськогосподарського підприємства.

Ключові слова: облік, інвестиції, фінансові інвестиції, пайові цінні папери, боргові цінні папери, акції, облигації, ощадні сертифікати.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний стан економіки України спонукає суб'єктів господарювання до пошуку нових джерел надходжень, зокрема в результаті провадження інвестиційної діяльності. Одним із джерел наповнення бюджету підприємства є раціональне вкладення фінансових ресурсів у пайові та боргові цінні папери з метою отримання відповідно дивідендів або відсотків.

З метою забезпечення якісною та достовірною інформацією про фінансову діяльність підприємства, до якої належать капіталовкладення у вигляді фінансових інвестицій виникає необхідність розкриття методологічних засад формування інформації в бухгалтерському обліку щодо обліку фінансових інвестицій у відповідності до П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» [9].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість наукових праць присвячені питанням класифікації та оцінки фінансових інвестицій при надходженні, на дату балансу та вибутті. Зокрема, Л.О. Кирильєва [5], О.В. Топоркова [11] у власних дослідженнях представили порядок організації обліку в частині класифікації та оцінки.

В наукових публікаціях І.В. Нестеренко [7] та І.А. Деруна [1] піднято питання невідповідності норм П(С)БО та МСБО в частині обліку фінансових інвестицій та внесено пропозиції по їх усуненню.

Здреником В.С. представлено дослідження особливостей процесу облікового відображення операцій з фінансовими інвестиціями в системі рахунків, в т.ч. в частині формування доходів і витрат [4, с.103], надано рекомендацій щодо удосконалення

класифікації фінансових інвестицій для потреб обліку [2, с.133], розкрито особливості оцінки фінансових інвестицій задля їхнього відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку [3, с.221].

Проте, науковці у свої дослідженнях зосереджують увагу на розкритті однієї із складових методологічних засад ведення обліку фінансових інвестицій. Тому виникає необхідність в узагальненні інформації про фінансові інвестиції на усіх етапах облікового процесу.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Дослідити порядок відображення в обліку операцій з фінансовими інвестиціями з метою досягнення достовірності представлених даних на усіх стадіях ведення обліку шляхом формування інформаційної моделі обліку фінансових інвестицій.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Визначення поняття «фінансові інвестиції» регулювалось П(С)БО 2 «Баланс» (втратило чинність), на зміну якого було затверджено НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», в якому відсутнє трактування даного поняття для потреб обліку. Методологічні засади формування інформації в бухгалтерському обліку щодо обліку фінансових інвестицій визначаються П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції», в якому не дається визначення поняття «фінансові інвестиції».

Бухгалтерським законодавством під терміном фінансові інвестиції встановлювалося що це активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигод для інвестора. На нашу думку, підходи не змінилися до трактування сутності, проте цей нюанс упущено при написанні та затвердженні НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», або ж необхідність у внесенні зміни до П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції». Адже це є надто важливим етапом облікового процесу щодо встановлення об'єктів обліку фінансових інвестицій.

Погоджуємося з думкою О.П. Левченко щодо встановлення мети організації обліку фінансових інвестицій «... забезпечення об'єктивної оцінки, своєчасного реєстрування та повного відображення в облікових реєстрах операцій, пов'язаних із фінансовими інвестиціями, можливістю узагальнення інформації про такі операції у звітності з метою забезпечення інформаційних потреб зацікавлених осіб, а також з порядком їх внутрішнього аудиту та аналізу з метою уможливлення зростання ефективності інвестиційної діяльності підприємства» [6, с.164].

Порядок відображення в обліку фінансових інвестицій наступний:

- 1) встановлення об'єктів обліку фінансових інвестицій;
- 2) оцінка фінансових інвестицій при зарахуванні на баланс, на дату складання балансу та при списанні з балансу;
- 3) документування операцій із фінансовими інвестиціями;
- 4) відображення в реєстрах обліку операцій з фінансовими інвестиціями;
- 5) формування інформації про фінансові інвестиції у фінансовій звітності.

Для обліку довгострокових фінансових інвестицій Планом рахунків передбачено застосування рахунку №14 «Довгострокові фінансові інвестиції», до якого рекомендовано відкривати наступні аналітичні рахунки Інструкцією щодо застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, зокрема: №141 «Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі»; 142 «Інші інвестиції пов'язаним сторонам»; 143 «Інвестиції непов'язаним сторонам».

В.С. Здреник вважає, що доцільніше буде змінити назви субрахунків до рахунку 14 «Довгострокові фінансові інвестиції» і ввести такі субрахунки як 141 «Боргові фінансові інвестиції» та 142 «Корпоративні фінансові інвестиції за методом участі в капіталі». Це значно полегшить класифікацію фінансових інвестицій та зрозуміти природу тих чи інших фінансових вкладень [4, с.107].

Важко погодитись із внесеною пропозицією В.С. Здреником, оскільки побудова

аналітичних рахунків щодо обліку фінансових інвестицій відбувається з дотриманням ієрархії вкладень найвищого ступеня впливу на об'єкт інвестування, до якого належить облік інвестицій за методом участі в капіталі та вкладення інвестицій в непов'язані сторони (без впливу інвестора на об'єкт інвестування). Крім того, фінансові інвестиції пов'язаним сторонам, які не обліковуються за методом участі в капіталі, як об'єкт обліку не представлено в запропонованих науковцем вище аналітичних рахунках.

Авторами, які досліджували питання класифікації фінансових інвестицій, запропоновано їх поділ на корпоративні та боргові. Щодо такого різновиду, як боргові цінні папери, повністю погоджуємося, а от щодо корпоративних фінансових інвестицій на нашу думку влучним було б їх в складі виокремити «пайові», з метою уніфікації класифікації фінансових інвестицій, визначену законодавчими актами з питань державного регулювання цінних паперів та бухгалтерського законодавства, оскільки Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок в Україні» від 23.02.2006 № 3480-IV [10] цінні папери поділяються на пайові цінні папери (акції) та боргові цінні папери (облігації, ощадні сертифікати).

Я.В. Голубкою, з метою більш повного відображення корпоративних та боргових фінансових інвестицій, уточнено систему рахунків другого порядку з обліку довгострокових фінансових інвестицій: №141 «Корпоративні фінансові інвестиції за методом обліку участі в капіталі»; №142 «Інші корпоративні фінансові інвестиції»; 143 «Боргові фінансові інвестиції» [8, с. 8].

Погоджуємося із пропозицією Я.В. Голубка щодо уточнення назв аналітичних рахунків щодо обліку довгострокових фінансових інвестицій. Проте, на нашу думку, більш доцільним було б запропонувати побудову аналітичного обліку довгострокових фінансових інвестицій на підприємстві у наступному вигляді:

- №141 «Корпоративні фінансові інвестиції за методом обліку участі в капіталі»
  - №141.1 «Пайові цінні папери за методом обліку участі в капіталі»
    - №141.11 «Пайові цінні папери за методом обліку участі в капіталі в асоційовані підприємства»
    - №141.12 «Пайові цінні папери за методом обліку участі в капіталі в дочірні підприємства»
    - №141.13 «Пайові цінні папери за методом обліку участі в капіталі в спільну діяльність»
  - №141.2 «Інші корпоративні фінансові інвестиції за методом обліку участі в капіталі»
    - №142 «Інші корпоративні фінансові інвестиції»
    - №143 «Боргові цінні папери»
      - №143.1 «Облігації»
      - №143.2 «Ощадні сертифікати»

Запропонована методика в першу чергу внесе позитивні зміни, які полягають в уніфікації норм законодавчих активів, надасть якісну та достовірну інформацію в розрізі об'єктів обліку, які належать у відповідності до законодавства до складу довгострокових фінансових інвестицій.

З метою дотримання на практиці методологічних засад обліку фінансових інвестицій, які розкриваються через сукупність встановлених законодавством методик в частині оцінки, документального забезпечення, відображення в реєстрах обліку та фінансовій звітності пропонуємо модель обліку фінансових інвестицій на с.-г. підприємствах (рис. 1).

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. На основі проведеного дослідження порядку відображення в обліку операцій з фінансовими інвестиціями слідує наступні пропозиції:

- доповнити П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» визначенням поняття «фінансові інвестиції», так як дане поняття визначалося П(С)БО 2 «Баланс», яке втратило чинність із введенням в дію НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Оскільки визначення об'єкта обліку дозволяє чітко розуміти що необхідно відносити до складу фінансових

інвестицій;

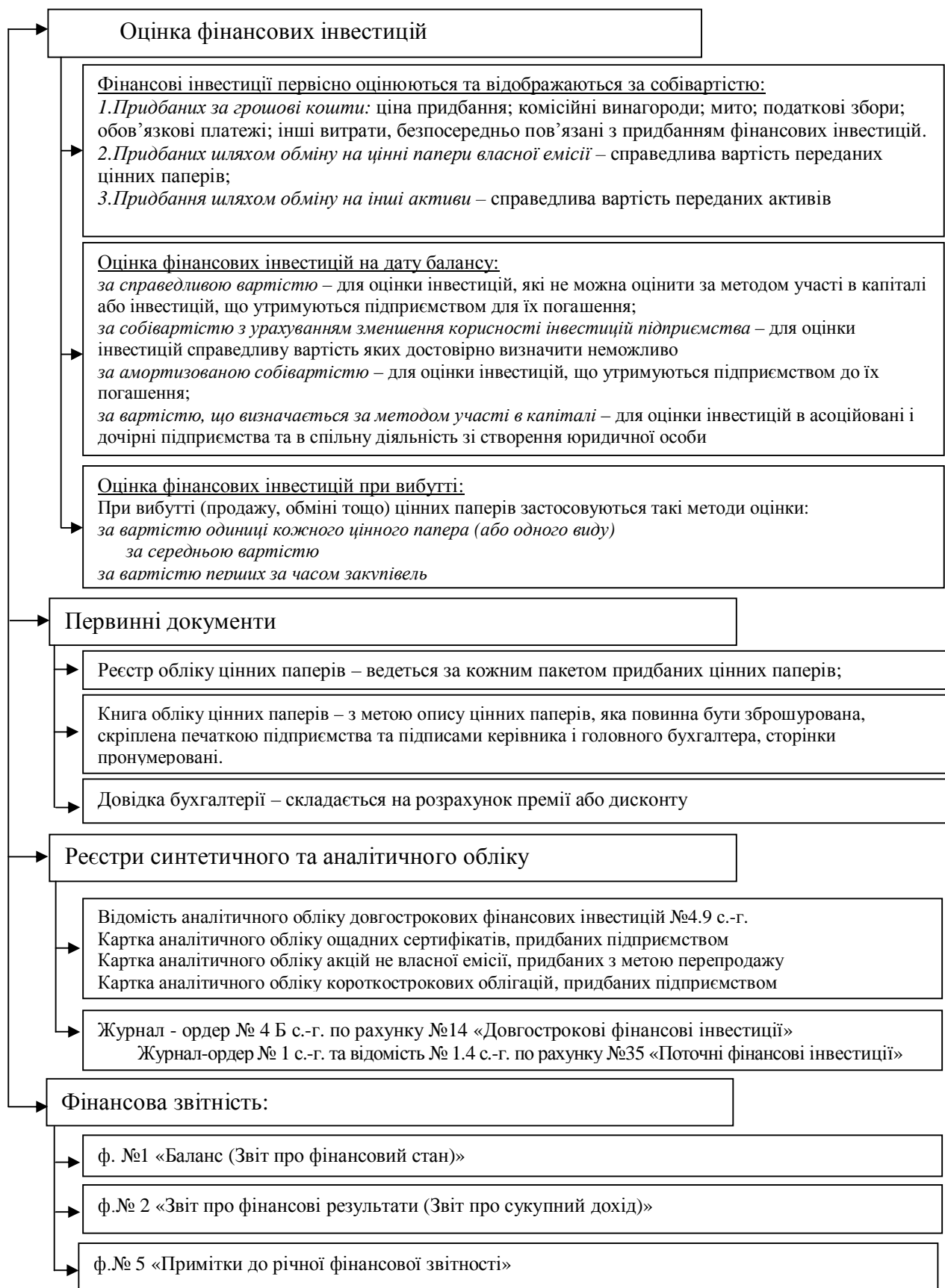

Рис. 1. Інформаційна модель обліку фінансових інвестицій на сільськогосподарських підприємствах

- уточнити порядок аналітичного обліку довгострокових фінансових інвестицій, шляхом запровадження на практиці аналітичних рахунків другого та третього порядку, що дозволить отримати в результаті **якісну та достовірну облікову інформацію**.

Перспективою подальшого дослідження є вивчення об'єктів обліку поточних фінансових інвестицій та внесення пропозицій щодо покращення процедури аналітичного обліку.

Список використаних джерел

1. Дерун, І. А. Сутність фінансових інвестицій та гармонізація їх обліку з міжнародними стандартами фінансової звітності [Текст] / І. А. Дерун // Сталий розвиток економіки. — 2013. — № 1. — С. 280-287. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/sre_2013_1_63.pdf (дата звернення 18.10.14). — Назва з екрана.
2. Здреник, В. С. Класифікація фінансових інвестицій для цілей обліку і контролю: проблеми та перспективи [Текст] / В. С. Здреник // Економічний простір. — 2013. — № 77. — С. 132-142. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecpros_2013_77_15.pdf (дата звернення 18.10.14). — Назва з екрана.
3. Здреник, В. С. Облікове відображення та оцінка операцій з фінансовими інвестиціями підприємства [Текст] / В. С. Здреник // Економічний простір. — 2013. — № 76. — С. 219—229. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecpros_2013_76_23.pdf (дата звернення 18.10.14). — Назва з екрана.
4. Здреник, В. С. Облік фінансових інвестицій в системі рахунків проблеми та перспективи [Текст] / В. С. Здреник // Економічний простір. — 2013. — № 80. — С. 101—114. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecpros_2013_80_12.pdf
5. Кирильєва, Л. О. Теоретичні аспекти організації обліку поточних фінансових інвестицій на сучасному етапі [Текст] / Л. О. Кирильєва, Г. О. Корнієнко // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. — 2013. — Вип. 2(1). — С. 22-30. — Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/esprstp_2013_2\(1\)_6.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/esprstp_2013_2(1)_6.pdf) (дата звернення 18.10.14). — Назва з екрана.
6. Левченко О. П. Організація обліку фінансових інвестицій [Текст] / О. П. Левченко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). — 2013. — № 4. — С. 163-167. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znptdau_2013_4_34.pdf (дата звернення 19.10.14). — Назва з екрана.
7. Нестеренко, І. В. Особливості обліку та аудиту фінансових інвестицій підприємства [Текст] / І. В. Нестеренко // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. — 2012. — Вип. 1(1). — С. 136-142. — Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/esprstp_2012_1\(1\)_21.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/esprstp_2012_1(1)_21.pdf) (дата звернення 19.10.14). — Назва з екрана.
8. Облік та аудит фінансових інвестицій [Текст] : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.06.04 / Я.В. Голубка ; Терноп. нац. екон. ун-т. — Т., 2006. — 20 с.
9. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» [Текст] : офіц. текст : за станом на 18.03.2014 р. / Мінфін України ; Наказ, Положення від 26.04.2000 р. № 91. — К. : МФУ, 2014. — Доступно з мережі Інтернет : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00> (дата звернення 18.10.14). — Назва з екрана.
10. Про цінні папери та фондовий ринок в Україні [Текст] : [закон України : офіц. текст : за станом на 11.07.2014 року] / Верховна Рада України ; Закон від 23.02.2006 № 3480-IV. — К. : ВРУ, 2014. — Відомості доступні також з мережі Інтернет : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> (дата звернення 19.10.14). — Назва з екрана.
11. Топоркова, О. В. Організація обліку фінансових інвестицій / О. В. Топоркова, І. В. Янчева, Т. О. Євлаш // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. — 2009. — Вип. 1(1). — С. 241-248. — Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/esprstp_2009_1\(1\)_36.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/esprstp_2009_1(1)_36.pdf) (дата звернення 20.10.14). — Назва з екрана.

В статье раскрыты методические принципы отражения в учете операций с финансовыми инвестициями путем обобщения информационной модели в части оценки, документального отражения, раскрытия информации в реестрах учета и отчетности

Ключевые слова: учет, инвестиции, финансовые инвестиции, долевыми ценные бумаги, долговые ценные бумаги, акции, облигации, сберегательные сертификаты

УДК [005.591.6:330.322] – 044.372(477)

N.V. Pokotil'ska, Ph.D., Associate professor

Podilian State Agrarian Engineering University

PROBLEMS INNOVATIVE INVESTMENT TO ACTIVITY OF ENTERPRISES OF UKRAINE IN MODERN TERMS

Abstract. The state and problems is considered innovative investment to activity of modern enterprises, basic factors are marked which influence on economic development of the state and welfare of population. The factors of negative influence are set on bringing in of investment resources in the modern economy of Ukraine and in all its spheres. Certainly priority directions of stabilizing, improvement, development and permanent socio-economic growth, innovative investment to activity of our country and its regions.

In the modern terms of manage and transformation of national economy, innovative investment activity and it active introduction is the decision factor of increase of competitiveness of domestic enterprises at an international level. Economic development and stability of our state above all things depend on the state of financing and structurally innovative re-erecting of economy of country. Innovative investment activity must become basis of development and introduction of perspective strategies and long-term programs of development of our state.

By the optimum variant of development innovative investment in the state, bringing in of private business will become activity in financing of research developments. Consequently, creating terms for development innovative investment in a country we will provide a competitiveness and economic sovereignty of our state activity.

Key words: innovative activity, investment activity, management, investment climate, innovative development.

*Н.В. Покотильська, к.е.н., доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування
Подільський державний аграрно-технічний університет*

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Розглянуто стан та проблеми інноваційно-інвестиційної діяльності сучасних підприємств, відмічено основні чинники які впливають на економічний розвиток держави та добробут населення. Встановлено фактори негативного впливу на залучення інвестиційних ресурсів в сучасну економіку України та у всі її сфери. Визначено пріоритетні напрямки стабілізації, покращення, розвитку та сталого соціально-економічного зростання інноваційно-інвестиційної діяльності нашої країни та її регіонів.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інвестиційна діяльність, управління, інвестиційний клімат, інноваційний розвиток.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В сучасних економічних умовах розвитку країни та її регіонів важливим завданням стає покращення добробуту населення і розвиток держави за рахунок підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств. Сучасний європейський вибір України на шляху її інтеграції в високотехнологічне конкурентне середовище вимагає вирішення проблем залучення інвестиційних ресурсів, забезпечення їх раціонального використання та стимулювання інвестиційної активності в усіх сферах діяльності, особливо в інноваційній.

Вдала інноваційно-інвестиційна діяльність може забезпечити високі та стабільні темпи економічного зростання держави, вирішення соціальних проблем, зміцнення національної економіки, забезпечення її конкурентоспроможності і підвищення експортного потенціалу.

Сучасний стан інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні більшість експертів визначають як кризовий. Низькі темпи інноваційної діяльності підприємств та організацій пояснюються нестачею коштів для розробок і впроваджень новацій, слабкою мотивацією виробників нової продукції, відсутністю належного стимулювання покращення якісних